

УДК 334.722:658.114.5:336:338  
JEL Classification: E62, G30, G34, G38

DOI: 10.37332/2309-1533.2024.1.28

Багацька К.В.,  
д-р екон. наук, доцент,  
професор кафедри економіки та фінансів підприємства,  
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ,  
Корбутяк А.Г.,  
канд. екон. наук, доцент,  
доцент кафедри фінансів та кредиту,  
Чернівецький національний університет  
імені Юрія Федьковича

## КОНЦЕНТРАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В УГОДАХ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ: ПЕРЕДУМОВИ ДО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОРИВУ

Bagatska K.V.,  
dr.sc.(econ.), assoc. prof.,  
professor at the department of economics and business finance,  
State University of Trade and Economics, Kyiv,  
Korbutiak A.H.,  
cand.sc.(econ.), assoc. prof.,  
associate professor at the department of finance and credit,  
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

## CONCENTRATION OF INVESTMENT CAPITAL IN MERGERS AND ACQUISITIONS: PREREQUISITES FOR A TECHNOLOGICAL BREAKTHROUGH

**Постановка проблеми.** Виклики війни та економічні втрати України, що відбуваються водночас з прискореною зміною технологічного укладу провідних світових економік, вимагають вже зараз розробки системних рішень щодо кардинальної зміни секторної структури української економіки для забезпечення можливості скоротити розрив з економіками країн – західних сусідів задля гармонійного подальшого розвитку та співіснування. Станом на 2021 рік експерти [1; 2] прогнозували термін досягнення української економіки рівня Польщі 2021 р. у 10–20, а то і 50 років. Падіння ВВП на 28,8 %, що сталося на першому році війни, і подальше руйнування української інфраструктури ймовірно збільшило цей розрив у роках до тризначних цифр. Тому питання прискорення інноваційного розвитку, діджиталізації і кардинальної модернізації у всіх видах виробництва і послуг вже стали запорукою перебування України серед країн з транзитивною економікою. Збереження традиційної структури сировинної економіки з низькою доданою вартістю є прямою загрозою економічній безпеці держави.

Міжнародна фінансова допомога та плани повоєнного відновлення інфраструктури України, які розробляються в узгодженні із західними партнерами, прискорення євроінтеграційних процесів дають надію на зростання прямих іноземних інвестицій в наступні роки, проте цей інвестиційний капітал має надходити передусім в ті галузі, які забезпечать технологічний прорив та прискорять розвиток країни, одночасно необхідне регулювання збалансованості та достатності інвестиційних потоків у традиційні сектори економіки, які хоча й повинні займати значно меншу частку в структурі, проте не мають бути відкинуті та занедбані. Планування структурних змін має виходити з результатів критичного оцінювання напрямків руху інвестиційного капіталу як в ретроспективному, так і в перспективному напрямку для обґрунтування сприятливих факторів впливу на структурні зміни. Одним з таких факторів є вивчення структури угод злиття і поглинання саме в період воєнного стану, адже такі інвестиційні рішення в умовах надзвичайних ризиків є маркерами потенційних точок економічного зростання в майбутньому. Одночасно варто враховувати, що частина угод реалізується задля закриття потреб та зниження ймовірності реалізації ризиків на коротко- чи середньострокових часових горизонтах. В рамках процесу критичного оцінювання потрібно зважати на мотиви, які стимулюють суб'єктів здійснювати угоди злиття та поглинання.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питанням процесів злиття та поглинання присвятили свої наукові праці такі науковці-економісти, як: Терещенко О. О., Брунько Д. О., Гетьманська А. А.,

Сгорова Г. А., Ліпенцев А. А. та ряд інших вітчизняних науковців-дослідників. Аналіз робіт вітчизняних і зарубіжних науковців дав змогу зробити висновок про існуючу проблематику теоретичної бази та практики інвестиційного забезпечення процесів злиття та поглинання, особливо тих, що враховують особливості організації фінансів конкретних галузей національної економіки; дав змогу систематизувати існуючі позиції авторів у колі досліджуваних питань і виявити необхідність виокремлення ролі інвестиційного капіталу в угодах злиття та поглинання для перспективи наступних досліджень.

**Постановка завдання.** Мета статті – обґрунтування передумов до системних економічних зрушень на основі аналізу структури капітальних інвестицій та угод злиття і поглинання.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Рух інвестиційного капіталу у вигляді прямих і портфельних іноземних інвестицій відіграє надважливу роль в становленні країн з транзитивною економікою. Прискорення міжнародного і міжсекторального руху капіталу за допомогою інструментів ринку капіталу спричиняє структурні зміни в економіці і, з одного боку, може спричинити економічний зліт, а з іншого – викликати фінансові кризи у разі зростання диспропорцій між реальним і фінансовим капіталом. Ці диспропорції у відкритих економіках з низьким рівнем прибутковості реального сектору несуть суттєві ризики для усєї фінансової системи, оскільки сприяють швидкому руху кризових явищ між країнами чи групами країн. З іншого боку, рух інвестиційного капіталу в глобальному фінансовому просторі сприяє зростанню джерел прибутковості і розширенню ареалу розміщення активів в інших країнах [3, с. 51].

В економіках високорозвинених країн індикатором інвестиційної привабливості різних галузей економіки та змін пріоритетів і вподобань інвесторів виступає ринок капіталу. В Україні цей ринок залишається дуже слабким як з інституційної, так і з функціональної точок зору, тому оцінювання змін інвестиційних вподобань має проводитись за іншими критеріями. Вважаємо, що структура капітальних інвестицій виступає маркером інвестиційної привабливості і відображає перспективи розвитку секторів економіки, адже інвестори вкладають довгостроковий капітал в ті сфери, в яких очікують стабільний прибуток, а, отже, позитивні майбутні перспективи.

Протягом останнього десятиріччя урядовими структурами України неодноразово проголошувалися структурні економічні реформи, результати яких мали б відобразитися на зміні структури капітальних інвестицій. Проте оцінювання структурних змін в капітальних інвестиціях за останні 12 років, на жаль, не відображає вагомих структурних зрушень (рис. 1).

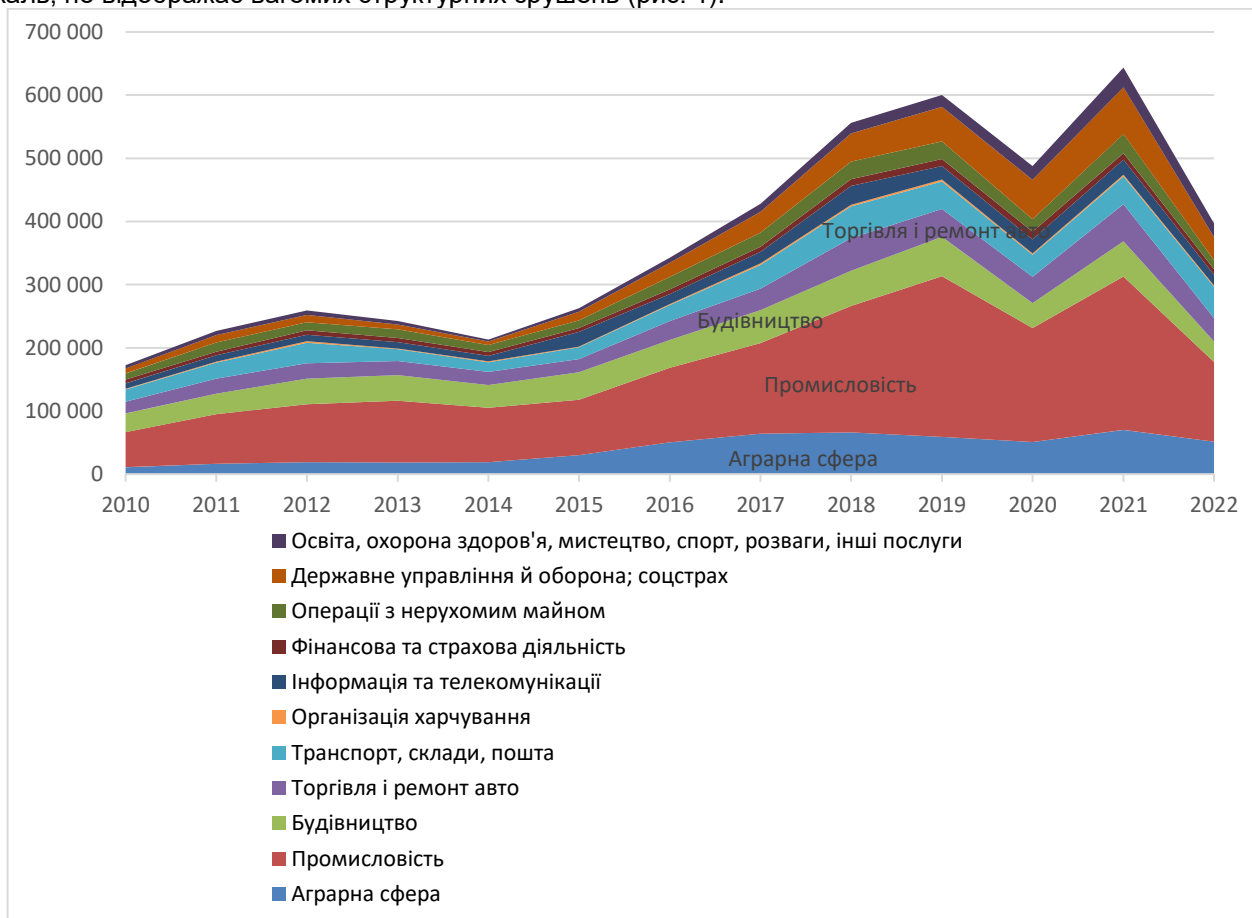


Рис. 1. Структурна динаміка капітальних інвестицій в економіку України за період 2010–2022 рр., млн грн

Джерело: сформовано авторами за [4]

Як з видно з даних рис. 1, окрім значного приросту номінального обсягу інвестицій, причиною якого є головним чином падіння курсу національної валюти, спостерігаються піки інвестиційної активності в 2018–2019 та 2021 роках, причому секторальна структура інвестицій з роками змінюється пропорційно, за винятком окремих секторів економіки. З 2015 року спостерігається зростання частки інвестицій в сільське, лісове та рибне господарство, зростання обсягу і частки інвестицій у промисловість помітно з 2016 року.

Деталізований аналіз структури капітальних інвестицій та кількісних структурних змін подано в табл. 1.

Таблиця 1

## Аналіз структури капітальних інвестицій в 2010–2022 рр., %

Структура інвестицій	2010	2015	2018	2021	2022	Структурна зміна (2022 – 2010 рр.), в.п.	Медіана (2010–2022 рр.)	Станд. відхил., в.п. (2010–2022 рр.)
Аграрна сфера	6,1 %	11,0 %	11,4 %	10,4 %	12,6 %	6,5	11,0 %	0,025
Промисловість	30,7 %	32,1 %	34,5 %	36,0 %	30,8 %	0,1	32,1 %	0,023
Будівництво	16,4 %	15,9 %	9,7 %	8,3 %	8,0 %	-8,4	9,7 %	0,042
Торгівля і ремонт авто	10,3 %	7,6 %	9,0 %	8,7 %	9,0 %	-1,3	9,0 %	0,010
Транспорт, склади, пошта	10,7 %	6,8 %	8,7 %	6,5 %	12,1 %	1,4	8,7 %	0,024
Організація харчування	0,6 %	0,5 %	0,5 %	0,4 %	0,5 %	-0,1	0,5 %	0,001
Інформація та телекомунікації	4,8 %	8,4 %	5,2 %	3,5 %	4,1 %	-0,7	4,8 %	0,019
Фінансова та страхова діяльність	3,2 %	2,4 %	1,8 %	1,5 %	2,2 %	-1,0	2,2 %	0,006
Операції з нерухомим майном	5,5 %	4,4 %	4,8 %	4,6 %	3,5 %	-2,0	4,6 %	0,007
Професійна, науко-технічна, адміністративне обслуговування	4,4 %	3,9 %	3,8 %	4,5 %	3,1 %	-1,3	3,9 %	0,006
Державне управління й оборона; соцстрах	4,3 %	5,1 %	7,7 %	11,0 %	8,8 %	4,5	7,7 %	0,027
Освіта, охорона здоров'я, мистецтво, спорт, розваги, інші послуги	3,0 %	1,9 %	2,9 %	4,6 %	5,3 %	2,3	3,0 %	0,014

Джерело: розраховано авторами за [4]

Аналіз структурного відхилення 2022 р. до 2010 р. свідчить про фактичну відсутність суттєвих структурних зрушень в капітальних інвестиціях. Варто відзначити поступове рівномірне зростання частки інвестування в аграрний сектор, скорочення частки інвестицій в будівництво, яке почалося з 2015 року. Негативним явищем можна вважати відсутність структурних зрушень в технологічних інвестиціях: частка інвестицій в цю сферу за останні 12 років майже не змінюється, про що свідчить незначне стандартне відхилення. Натомість безумовною позитивною ознакою є зростання частки капітальних інвестицій в сектор оборони, причому це зростання почалося в 2015 році і мало рівномірний характер. Незначне скорочення 2022 р. спричинене не зменшенням внесків в оборонний сектор, а зниженням в сфері державного управління та соціального страхування. Варто також відзначити суттєвий структурний приріст сектору транспорту, складських та поштових послуг в 2022 році. Причиною цього є швидка переорієнтація логістичної системи України після повномасштабного вторгнення, що потребувала значних інвестиційних вливань.

Сектором, що залучав максимум капіталовкладень протягом усього періоду 2010–2022 рр., була і залишається промисловість, причому періодами з максимальними по структурі інвестиціями в промисловість були 2013, 2014 роки (39 % в загальній структурі) та 2019 рік (40 % в структурі). Варто зауважити, що обсяг капітальних інвестицій у промисловість не корелює із внеском української промисловості у ВВП, з чого можна зробити висновок про недостатню ефективність інвестицій в промисловість. Так, сукупна частка добувної, переробної промисловості та постачання комунальних послуг зазнала поступового скорочення з 22,6 % в 2010 р. до 20,4 % в 2021 і 16 % в 2022 р., що, безумовно, є негативним явищем, хоча варто зауважити, що військові дії, які досі тривають, ймовірно призведуть до суттєвішого скорочення внеску української промисловості у ВВП. Також зауважимо, що добувна про-

мисловість, відповідно даних Держстату, не була і не є переважаючою над переробною як за обсягом інвестицій, так і за вкладом у ВВП за період, що розглядається. Часткове покращення ситуації з промисловим виробництвом може відбутися за рахунок державної грантової програми «Грант на переробне підприємство», започаткованої урядом в 2022 році.

Наступним індикатором, що дозволяє оцінити зміни в концентрації інвестиційного капіталу, є угоди злиття і поглинання (M&A), які, попри суттєве скорочення в 2022–2023 рр., все ж таки присутні на ринку капіталів. Ми виділяємо три групи ключових причин, які сприяли реалізації угод протягом 2022–2023 років. Перш за все, це пошуки українськими компаніями активів для інвестування за кордоном з метою диверсифікації ризиків та/або подолання вузьких місць в операційних процесах, спричинених повномасштабним вторгненням (наприклад, купівля Епіцентром Intersport Polska або купівля Укрпалетсистемами морського терміналу Paliw Trios (Польща)). Іншим драйвером реалізації угод є зниження ціни на українські компанії внаслідок високих геополітичних ризиків, відповідно, іноземні інвестори отримують можливість купівлі привабливих активів зі значним дисконтом. Переважно популярністю користуються компанії з індустрій IT та телекомунікацій, хоча відбулися й поодинокі угоди в інших секторах (агро, нерухомість, банківська сфера тощо). Враховуючи, бажання окремих українських та іноземних інвесторів вийти з ринку, інвестори, які бажають інвестувати, мають певний перелік варіантів й знаходяться в досить сильній переговорній позиції. Також, враховуючи очікувані значні проєкти по відбудові України після війни, багато іноземних інвесторів зараз аналізує український ринок, варіанти об'єктів для інвестування, проте поки що в більшості випадків далі аналізу та розробки потенційних планів цей процес не рухається. З іншого боку, іноземні інвестори, що вже зайшли на ринок України, та локальні експерти вважають, що чим раніше буде точка входу інвестору, тим більше ймовірність отримати значні вигоди на етапі відбудови та подальшого розвитку країни. Очевидно, що чим пізніше буде прийняте рішення щодо інвестування в країну, тим вищою буде вартість входу на ринок. Третью рушійною силою стали транзакції між українськими гравцями, які з різних причин укладали угоди в межах країни: для когось мотивація полягала в диверсифікації напрямків бізнесу та підсиленні власної стабільності на ринку (наприклад, угоди Київстара), для інших – в купівлі профільних активів за зниженою ціною, а для частини гравців обмеження на виведення капіталу з України, які були встановлені НБУ на початку повномасштабного вторгнення, стали важливим аргументом для пошуку шляхів інвестування на локальному ринку. За даними однієї з провідних міжнародних компаній – KPMG в Україні [5], попри найсуттєвіше після 2014 р. просідання в кількості і вартості угод злиттів і поглинань, в 2022 році цей ринок не зупинився повністю, хоча й зазнав найбільшого падіння за досліджуваний період. В перший рік повномасштабного вторгнення в Україні було укладено M&A угод на суму 26 млн дол., переважно в IT-секторі (68 % від загальної кількості за обсягом і 86 % за вартістю угод). Також були укладені угоди в сільськогосподарській сфері (14 % за обсягом і 9 % за вартістю), промисловості та торгівлі. В 2023 році структура інвестицій суттєво розширилась як за обсягами, так і за секторами економіки. Усього було укладено угод на 44,6 млн дол. та до інвестиційно привабливих секторів додався медіа-сектор, транспортний, банківський сектор, медицина, будівництво і нерухомість, а також добувна промисловість і енергопостачання. Домінуючими угодами за вартістю були угоди в IT та медіа сферах (21 % і 42 % від загальної вартості угод, відповідно). Варто відзначити, що, незважаючи на відносне пожвавлення на ринку злиттів та поглинань у 2023 році, на ринку відбулося лише три угоди вартістю більше 100 млн дол. Якщо аналізувати вартість угод без них, а особливо без продажу Lifecell (загальна вартість угоди сягнула близько 500 млн дол.), то динаміка на ринку виглядає менш привабливою. Дана ситуація не є неочікуваною, адже, зважаючи на високі ризики, інвестори, які наважуються інвестувати в країну, роблять це в межах внутрішніх лімітів. Тому ми бачимо зростання кількості угод з більш низькою вартістю. Окремо цьому сприяє сильна переговорна позиція покупців в рамках поточного набору факторів та умов. В довоєнні роки інвестиції в українські технологічні компанії також посідали вагомий частку M&A ринку. Так, в 2019–2020 рр. ця частка становила 20 % від усіх угод [6], в 1-й половину 2021 року технологічні інновації домінували за вартістю, проте за кількістю становили лише 17 % [7]. Розширення структури інвестицій в українські компанії є оптимістичним сигналом, що свідчить передусім про віру інвесторів в економічне майбутнє вільної України [8, с. 111]. Проте, варто враховувати, що структура інвестицій на ринку злиттів та поглинань у воєнний період формується під впливом факторів, які не будуть притаманні країні поза періодом військової агресії. До таких факторів відносяться: ризики руйнування об'єктів, мобілізація працівників, вимушені пошуки швидкого пошуку альтернативних об'єктів та шляхів для інвестування, високі темпи інфляції, високі втрати при виході з ринку через надвисокий рівень невизначеності. Аналізуючи поточні реалії, безумовно, можемо робити висновки щодо очікувань інвесторів на майбутнє, в тому числі й їх розуміння пріоритетів на етапі відновлення України, проте, формуючи прогнози та приймаючи рішення, важливо робити поправку на зміну середовища, в якому будуть функціонувати компанії після завершення війни. Домінування в структурі угод прогресивних галузей з високою доданою вартістю дає сподівання на структурну перебудову нашої економіки з концентрацією інвестиційного капіталу у високодохідних секторах.

**Висновки з проведеного дослідження.** Катастрофічний руйнівний вплив війни на економіку України на тлі прискорення світових процесів технологічного розвитку, діджиталізації, штучного інте-

лекту тощо вимагає кардинальних змін в інвестиційних пріоритетах. Масштаб економічних реформ, проведених в останні роки, виявився недостатнім для суттєвих змін в структурі економіки, що засвідчили дані аналізу структури капітальних інвестицій. Проте увага стратегічних інвесторів до галузей з високою доданою вартістю і готовність інвестувати навіть під час військових дій і загроз руйнувань є позитивним сигналом початку економічної перебудови, хоча, безумовно, на подібні інвестиційні рішення також впливають інші мотиви, спрямовані на закриття потреб компаній та інвесторів у менш довгостроковому періоді. Зауважимо, що масштабні руйнації у ключових виробників домінуючих в минулому сировинних галузей, на додачу до системних логістичних проблем і втрат земельного фонду в аграрному секторі, також мають стати і вже стають поштовхом до структурних економічних змін. Важливим є використання кризової ситуації, що зараз розгортається в країні, для формування рамки та пріоритетів нової інвестиційної структури, яка буде відрізнятися збалансованістю та оптимальністю для розвитку економіки України. Нестабільність та зміна орієнтирів, які зараз характерні для інвестиційного середовища та економіки в цілому можуть стати драйвером для подальшого зростання, але так само можлива втрата цього потужного стимулу та повернення до вже звичних секторів, що виробляють продукцію з низькою доданою вартістю. Збереження високої частки концентрації промислового капіталу поряд з падінням частки промисловості у ВВП вказують на необхідність суттєвої модернізації окремих її секторів, що потребує подальших наукових розвідок.

### Література

1. Україні потрібно рости 20 років по 6% в рік, щоб наздогнати Польщу – представник МВФ. *Дзеркало тижня*. 2020. URL: [https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/ukrayini-potribno-rosti-20-rokiv-po-6-v-rik-schob-nazdoznati-polschu-predstavnik-mvf-339109\\_.html](https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/ukrayini-potribno-rosti-20-rokiv-po-6-v-rik-schob-nazdoznati-polschu-predstavnik-mvf-339109_.html) (дата звернення: 10.01.2024).
2. Уже три роки поспіль економіка України зростає – міністр фінансів Маркарова. *Радіо Свобода*. 2019. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29773286.html> (дата звернення: 11.12.2023).
3. Інноваційний розвиток корпоративних фінансів: тенденції та перспективи : монографія /за заг.ред. проф. О. Терещенка. Київ : КНЕУ, 2017. С. 51-52.
4. Діяльність підприємств. *Державна служба статистики України*. URL: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) (дата звернення: 11.12.2023).
5. M&A Radar 2023: Україна. *KPMG*. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2024/02/ma-radar-2023-ukraine-eng.pdf> (дата звернення: 15.02.2024).
6. M&A Radar 2020: Україна. *KPMG*. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2021/04/ma-radar-2020-ukr.pdf> (дата звернення: 09.01.2024).
7. M&A Radar 2021: Україна. *KPMG*. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2021/07/ma-radar-ukraine.html> (дата звернення: 09.01.2024).
8. Єгорова Г. А. Злиття та поглинання в Україні: проблеми визначення дефініцій та основні мотиви укладання угод. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 6. Ч. 1. С. 108-111.

### References

1. Dzerkalo tyzhnia (2020), "Ukraine needs to grow for 20 years at 6% per year to catch up with Poland – IMF representative", available at: [https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/ukrayini-potribno-rosti-20-rokiv-po-6-v-rik-schob-nazdoznati-polschu-predstavnik-mvf-339109\\_.html](https://zn.ua/ukr/ECONOMICS/ukrayini-potribno-rosti-20-rokiv-po-6-v-rik-schob-nazdoznati-polschu-predstavnik-mvf-339109_.html) (access date January 10, 2024).
2. Radio Svoboda (2019), "The economy of Ukraine has been growing for three years in a row - Minister of Finance Markarova", available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/29773286.html> (access date December 11, 2023).
3. Tereshchenko, O. (Ed.) (2019), *Innovatsiyni rozvytok korporatyvnykh finansiv: tendentsii ta perspektvy* [Innovative development of corporate finance: trends and prospects], monograph, KNEU, Kyiv, Ukraine, pp. 51-52.
4. State Statistics Service of Ukraine (2024), "Activities of enterprises", available at: [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua) (access date December 11, 2023).
5. KPMG (2024), "M&A Radar 2023: Ukraine", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2024/02/ma-radar-2023-ukraine-eng.pdf> (access date February 15, 2024).
6. KPMG (2021), "M&A Radar 2020: Ukraine", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2021/04/ma-radar-2020-ukr.pdf> (access date January 09, 2024).
7. KPMG (2022), "M&A Radar 2021: Ukraine", available at: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/ua/pdf/2021/04/ma-radar-2020-ukr.pdf> (access date January 09, 2024).
8. Yehorova, H.A. (2016), "Mergers and acquisitions in Ukraine: problems of defining definitions and

main motives for concluding agreements”, *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, Iss. 6, Part 1, pp. 108-111.

#### Анотація

Багацька К.В., Корбутяк А.Г.

#### КОНЦЕНТРАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КАПІТАЛУ В УГОДАХ ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ: ПЕРЕДУМОВИ ДО ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОРИВУ

**Мета.** Обґрунтування передумов до системних економічних зрушень на основі аналізу структури капітальних інвестицій та угод злиття і поглинання.

**Методика дослідження.** В ході дослідження застосовувалися загальнонаукові і спеціальні методи, зокрема: аналіз, синтез та узагальнення застосовано в ході роботи зі статистичними даними щодо ринку злиття та поглинання; монографічний – при вивченні літературних джерел з питань, дотичних до теми дослідження. Прийоми (інструменти) фінансового аналізу (зокрема, коефіцієнтний та горизонтальний аналізи) використовувалися в ході оцінювання структури капітальних інвестицій в різні сектори економіки за останні дванадцять років (до 2022 року). Додатково було використано аналіз структурних змін, зрушень, а також методи порівняння та графічного аналізу задля дослідження динаміки структурних зрушень в економіці під впливом руху інвестиційного капіталу.

**Результати дослідження.** Проведено дослідження передумов до структурних економічних трансформацій через оцінювання динаміки концентрації інвестиційного капіталу в секторах економіки та аналіз динаміки кількості та вартості угод злиття і поглинання в довоєнний і воєнний періоди та огляд мотивів їх здійснення. Проаналізовано передумови до структурних змін в економіці, які закладаються на даному етапі в ході інвестиційних рішень інвесторів та політичних рішень представників владних структур. Проведене дослідження вказує на необхідність збереження високої частки концентрації промислового капіталу поряд з падінням частки промисловості у ВВП внаслідок обґрунтування необхідності суттєвої модернізації окремих її секторів.

**Наукова новизна результатів дослідження.** Вперше виокремлено роль інвестиційного капіталу шляхом проведеного аналізу домінування в структурі угод злиття та поглинання прогресивних галузей з високою доданою вартістю, що може стати початком структурної перебудови української економіки з концентрацією інвестиційного капіталу у високодохідних секторах економіки. Подальшого розвитку набуло використання аналізу структури капітальних інвестицій за секторами економіки як інструмента визначення інвестиційної привабливості окремих секторів та динаміки зміни інвестиційних вподобань суб'єктів.

**Практична значущість результатів дослідження.** Результати дослідження можуть бути використані державними органами в ході розробки та уточнення інвестиційної стратегії країни, формулювання принципів інвестиційної політики держави та коригування існуючих планів щодо повоєнного відновлення країни; приватними компаніями та інвесторами (як локальними, так і іноземними) для розробки планів аналізу та інвестицій в об'єкти української економіки, коригування їх очікувань та пріоритетів; представниками наукової спільноти, які зацікавлені в подальшому розвитку даної теми дослідження; експертами суміжних дисциплін для розширення розуміння питання, яке може бути дотичним до їх сфери експертизи тощо.

**Ключові слова:** інвестиції, капітальні інвестиції, концентрація капіталу, ринок капіталу, злиття і поглинання, технологічний уклад.

#### Annotation

Bagatska K.V., Korbutiak A.H.

#### CONCENTRATION OF INVESTMENT CAPITAL IN MERGERS AND ACQUISITIONS: PREREQUISITES FOR A TECHNOLOGICAL BREAKTHROUGH

**Purpose.** The purpose of the article is to substantiate the prerequisites for systemic economic shifts based on the analysis of the structure of capital investments and mergers and acquisitions.

**Methodology of research.** General scientific and special methods were used in the course of the study, in particular, analysis, synthesis, and generalization were applied while working with statistical data on the mergers and acquisitions market, and the monographic method was used when studying literary sources on issues related to the research topic. Financial analysis techniques (specifically, ratio and horizontal analysis) were used in assessing the structure of capital investments in various sectors of the economy over the past twelve years (up to 2022). Additionally, the analysis of structural changes and shifts, as well as methods of comparison and graphical analysis, were employed to study the dynamics of structural shifts in the economy under the influence of investment capital movement.

**Findings.** The study of the preconditions for structural economic transformations was conducted through the assessment of the dynamics of investment capital concentration in economic sectors and the analysis of the dynamics of the number and value of mergers and acquisitions in pre-war and wartime periods, as well as a review of the motives behind these transactions. The preconditions for structural changes in the economy, which are being laid at this stage through the investment decisions of investors and the po-

litical decisions of government representatives, were analyzed. The conducted research indicates the need to maintain a high share of industrial capital concentration alongside the decline in the share of industry in GDP due to the substantiated necessity for significant modernization of certain sectors.

**Originality.** The study for the first time highlighted the role of investment capital by analysing the dominance of progressive industries with high added value in the structure of mergers and acquisitions, which can become the beginning of the structural transformation of the Ukrainian economy with the concentration of investment capital in high-income sectors. The use of analysis of the structure of capital investments by economic sectors has further developed as a tool for determining the investment attractiveness of individual sectors and the dynamics of changes in the investment preferences of entities.

**Practical value.** The results of the study can be used by government bodies in the development and refinement of the country's investment strategy, the formulation of the principles of the state's investment policy, and the adjustment of existing plans for post-war recovery; by private companies and investors (both local and foreign) for developing plans for the analysis and investment in Ukrainian economic assets, adjusting their expectations and priorities; by members of the scientific community who are interested in further development of this research topic; and by experts in related disciplines to expand their understanding of the issue, which may be relevant to their area of expertise, among others.

**Key words:** investments, capital investments, capital concentration, capital market, mergers and acquisitions.